

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Høgskolen i Hedmark
v/styret
Pb. 400
2418 Elverum

Deres ref

Vår ref
201105686

Dato
21.12.2011

Statsbudsjettet for 2012 kap. 260 - Tildelingsbrev for Høgskolen i Hedmark

Tildelingsbrevet for 2012 består av følgende deler:

1.	Innledning.....	2
2.	Overordnede prioriteringer i statsbudsjettet for 2012	5
3.	Målstruktur for 2012.....	6
4.	Andre krav og forventninger	9
5.	Budsjetttildelinger og fullmakter.....	12
6.	Rapportering og resultatoppfølging	14

1. INNLEDNING

Formålet med tildelingsbrevet er å følge opp Stortingets budsjettvedtak og forutsetninger, samt forutsetninger og krav som departementet utleder av dette.

Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument til underliggende institusjoner og skal distribueres til alle medlemmer av institusjonens styre.

Tildelingsbrevet er hovedkanalen for formidling av forventninger for det aktuelle budsjettåret, og styret må derfor gjøre seg godt kjent med tildelingsbrevets innhold.

Eventuelle oppdrag og revideringer vil bli formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av året.

1.1 Styrets ansvar

Styret har overordnet ansvar for institusjonens samlede virksomhet. Styret skal påse at undervisning og forskning har høy kvalitet og at driften skjer innenfor rammer gitt av overordnet myndighet. Dette medfører et særlig ansvar for strategisk og faglig utvikling i tråd med de målene myndighetene har satt og med samfunnets behov, jf. universitets- og høyskoleloven § 9.

Nedenfor følger noen sentrale punkter.

Styret skal sørge for at lover og regler, samt føringer og krav fastsatt av departementet følges. Det skal legges opp til en forsvarlig økonomiforvaltning ut fra en langsiktig strategisk vurdering.

Styret skal etablere og vedlikeholde egne virksomhetsmål og styringsparametre i tråd med institusjonens egenart. Rapportering og planer skal tilfredsstille lovbestemte krav, deriblant krav i særlover under andre departement. Rapporterings- og planleggingskrav som følger av slike særlover, vil vanligvis ikke være omtalt i tildelingsbrevet eller vedlegg.

Styret skal ha oversikt over institusjonens arealbehov og sørge for at valgte løsninger har størst mulig kostnadseffektivitet, bl.a. ved å sørge for nødvendig vedlikehold og påkostninger der hvor institusjonen selv har ansvaret for bygningsmassen.

For å sikre måloppnåelsen skal styret sørge for etablering av nødvendig internkontroll og for systemer for risikovurdering. Rapporteringen på mål og planlagte mål skal relateres til risikovurderinger.

Styret er ansvarlig overfor departementet og skal bl.a. sørge for at departementet er informert om vesentlige hendelser og avvik.

Styrets myndighet og ansvar samt departementets krav til virksomhetens systemer, rutiner og styringsprosesser er videre presisert i *Hovedinstruks fra Utdannings- og forskningsdepartementet om økonomiforvaltningen ved universiteter og høyskoler*.

1.2 Endringer i styringsdialogen – nye fullmakter og økt handlingsrom

Kvalitetsreformen medførte en omfattende omlegging av styringen av høyere utdanning på nasjonalt nivå og har gitt endrede rammer for styringen av den enkelte institusjon. Universitetene og høyskolene fikk delegert en rekke nye fullmakter og et større ansvar for styring og prioritering av egne ressurser. Dette gir økt omstillingsevne og bedre handlingsrom for den enkelte institusjon til å tilpasse virksomheten til muligheter, utfordringer og behov som institusjonen og samfunnet har.

Med større frihet følger også et større ansvar for å benytte de fullmaktene og det handlingsrommet som er gitt. Styrene har fått en tydeligere posisjon som institusjonens øverste organ, med direkte ansvar for strategisk styring og utvikling av institusjonen. Departementets styringsdialog er derfor vesentlig endret de siste årene med økt vekt på langsiktige perspektiver, strategisk utvikling og profil.

I rapporten *Handlingsrom for kvalitet* (2010) anbefalte arbeidsgruppen departementet å videreutvikle den langsiktige og strategiske dialogen og å redusere detaljeringsgraden i tildelingsbrevene.

Departementet har, bl.a. på bakgrunn av disse tilråkningene, gjennomgått ulike elementer i den samlede styringsdialogen for bedre å tilpasse denne til institusjonenes og departementets nye roller.

Ny nasjonal målstruktur fra 2012

I tildelingsbrevet for 2010 ble det signalisert at departementet ville vurdere mål- og resultatstyringen for sektoren for å se om målstrukturen fra departementet var for omfattende, ga tilstrekkelig styringssignaler på passende nivå og ga rom for differensiering mellom institusjoner med ulik profil og størrelse. I 2010-2011 har departementet i samarbeid med en referansegruppe fra sektoren vurdert mål- og resultatstyringen og de målene og styringsparametrene som departementet setter for universitets- og høyskolesektoren. På bakgrunn av dette arbeidet innfører departementet fra 2012 en revidert målstruktur for sektoren.

I tidligere målstruktur har målene ikke vært godt nok tilpasset ulike institusjoner, for eksempel knyttet til forskjeller i samfunnsoppdrag, størrelse, bredde og egenart. I hovedsak innebærer endringene at departementet fjerner nasjonale virksomhetsmål og reduserer antall nasjonale styringsparametre betraktelig. Den nye målstrukturen vil dermed skape rom for den enkelte institusjon til å fastsette egne virksomhetsmål og styringsparametre som gir et tydeligere bilde av institusjonens profil, satsinger og utfordringer. Dette innebærer en vesentlig delegasjon fra departementet og gir institusjonene nye muligheter og samtidig et større ansvar for å utvikle egen mål- og resultatstyringsmodell som gjenspeiler institusjonens egenart.

Departementet ønsker å benytte etatsstyringsmøtene i 2012 til en særskilt dialog om institusjonenes arbeid med utvikling av egen målstruktur og profil. Se nærmere omtale og presentasjon av ny målstruktur i kap. 3.

Endringer i møtefrekvensen for etatsstyringsmøtene

Etatsstyringsmøtene har etter hvert fått et annet innhold enn tidligere og er nå utviklet til å være en langsiktig strategidiskusjon mellom departementet og den enkelte institusjonens styre. På bakgrunn av denne utviklingen planlegger departementet å avholde etatsstyringsmøter med den enkelte institusjon hvert annet år fra og med 2013. En slik endring vil i tilfelle medføre at departementet i 2013 avholder etatsstyringsmøter med om lag halvparten av de statlige universitetene og høyskolene og i 2014 med de øvrige institusjonene.

Etatsstyringsmøtene i 2012 vil avholdes som normalt med samtlige institusjoner, jf. informasjon om dette i kap. 6.4.

Departementet vil komme tilbake med nærmere informasjon.

Endringer i tildelingsbrevet

Tildelingsbrevet er det sentrale styringsdokumentet fra departementet til den enkelte institusjon. Departementet har de seneste årene gjort justeringer i brevet for å tilpasse dette til endringene i den nasjonale styringsmodellen, der departementet forholder seg til ansvarlige styrer med utvidete fullmakter. Målsetningen er at tildelingsbrevet bedre skal gjenspeile institusjonenes selvstendige ansvar. Innholdet og føringene i tildelingsbrevet er derfor kortet ned og det inneholder nå de overordnede rammene og føringene departementet legger for sektoren samlet og for den enkelte institusjon. Departementet har forsøkt å ta ut elementer i brevet av mer teknisk karakter. Blant annet er departementets rapporteringskrav ikke lenger en del av selve brevet, men lagt direkte på nettsidene til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Omtale av og oversikt over institusjonenes fullmakter finnes i eget vedlegg til tildelingsbrevet, vedlegg 1.

Departementets rapporteringskrav for sektoren

Departementet har i 2011 evaluert økonomiforvaltningen i universitets- og høyskolesektoren og rapporteringen fra alle underliggende virksomheter i KD. På bakgrunn av evalueringsrapportene vil departementet sette i gang et arbeid med sikte på å komme frem til en omforent forståelse av nivået på rapporteringen fra sektoren. Dette gjelder både for rapportering institusjonene trenger for sin interne styring og for rapportering til departementet. Departementet legger til grunn involvering fra sektoren og at det settes av nødvendig tid til arbeidet. Departementet legger opp til at gjennomgangen av rapporteringskravene kan gi endring f.o.m. rapporteringsåret 2013.

2. OVERORDNEDE PRIORITERINGER I STATSBUJSJETTET FOR 2012

Nedenfor følger en kort omtale av de viktigste satsingene i statsbudsjetten for 2012. For en mer utfyllende oversikt viser vi til Prop. 1 S (2011-2012) for Kunnskapsdepartementet. Departementet forutsetter at institusjonene og institusjonenes styrer er kjent med hovedprioriteringene i statsbudsjetten for 2012.

Studieplasser

Det er en hovedprioritering for regjeringen å møte økningen i ungdomskullene i årene fremover. For å videreføre med nye kull det økte opptaket knyttet til studieplassene som ble bevilget i 2009 og 2011, er det derfor bevilget om lag 240 mill. kroner i 2012. Med dette vil det bli opprettet 19 300 studieplasser i perioden 2006-2016. Som følge av at antall avlagte studiepoeng i sektoren øker, er det en økning på om lag 220 mill. kroner i resultatbasert uttelling for utdanning. Det bevilges også 6 mill. kroner til oppgradering og videreutvikling av IT-systemene ved Samordna opptak i 2012 for å medvirke til et mer effektivt og korrekt nasjonalt opptak. Dette er særlig viktig når studentkullene blir større.

Samarbeid

Samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon (SAK) er et sentralt tiltak for regjeringen for å oppnå høyere kvalitet i utdanning og forskning gjennom mer profilerte institusjoner og robuste fagmiljøer. Det blir derfor også i 2012 bevilget 50 mill. kroner til SAK-prosesser. I tillegg disponerer Norges forskningsråd (NFR) en rekke virkemidler som bidrar til SAK.

Ett av tiltakene i St. meld. nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja var å etablere strukturerte møteplasser mellom institusjonene og arbeidslivet. I tråd med dette skal alle universitetene og høyskolene i løpet av 2011 ha opprettet Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) alene eller sammen med andre institusjoner. Rådet skal som en av sine første oppgaver, utvikle en strategi for samarbeid mellom institusjonen og arbeidslivet som skal være forankret i ledelsen og i strategier og planer for institusjonen.

Lærerutdanning

Regjeringen vil videreføre arbeidet med kvalitetsutvikling i lærerutdanningene. Ny forskrift om rammeplan for førskolelærerutdanningen vil bli fastsatt etter alminnelig høring og skal tre i kraft fra og med opptaket høsten 2013. Videre vil det bli utviklet forslag til nye rammeplaner for lærerutdanningene som særlig er rettet mot trinn 8-13. Det bevilges 10 mill. kroner til dette i 2012.

Bygg

Regjeringen legger vekt på at god og effektiv infrastruktur ved universiteter og høyskoler er viktig for forskning og utdanning av høy kvalitet. I 2012 bevilges derfor 1,3 mrd. kroner til bygg som er under oppføring, 196 mill. kroner til utstyr og inventar i to bygg, samt 31,5 mill. kroner i husleiekompensasjon for to nye bygg. I tillegg er det vedtatt startbevilgning på 30 mill. kroner til nytt teknologibygget ved Universitetet i Tromsø.

E-campus

Lik tilgang til høyere utdanning i alle deler av landet er viktig for å nå regjeringens mål om lik rett til høyere utdanning. I tråd med dette er det for 2012 bevilget 12 mill. kroner til eCampus-prosjektet som er sentralt for å sikre tilgang på fleksibel og desentralisert utdanning i hele landet. Prosjektet tar sikte på å bygge ut og oppgradere IKT-infrastrukturen i sektoren for å gjøre det enklere og mer effektivt å samarbeide internt, mellom ulike campuser og på tvers av institusjonene i sektoren.

Studentboliger

Studentboliger er viktige for at alle studentene kan få tilbud om en rimelig bolig under utdanningen. I Soria Moria II-erklæringen er det satt som mål å bygge 1 000 studentboliger i året. Regjeringen bevilger om lag 242 mill. kroner til bygging av nye studentboliger i 2012.

3. MÅLSTRUKTUR FOR 2012

3.1 Endringer i målstrukturen

De overordnede sektormålene fra 2011 er i hovedsak videreført, men er justert for å tydeliggjøre at målene for sektoren legger vekt på samfunnets behov og institusjonenes egenart. Sammen med regjeringens overordnede forventninger og særskilte prioriteringer danner de grunnlaget for departementets strategier og tiltak og skal ligge til grunn for de strategiene og planene institusjonene selv utvikler.

De nasjonale styringsparametrene reflekterer hvilke forhold departementet særlig vil rette oppmerksomheten mot. Parametrene kan over tid endres som følge av risikovurderinger og/eller overordnede vurderinger. Institusjonenes analyse av de resultatene de oppnår på de enkelte styringsparametrene, vil danne grunnlag for departementets vurdering av måloppnåelsen og for resultatene i sektoren samlet sett. Informasjonen departementet får gjennom de nasjonale styringsparametrene, vil også bli sett i sammenheng med annen resultatinformasjon.

3.2 Sektormål og nasjonale styringsparametre for 2012

Nedenfor presenteres de langsiktige sektormålene og nasjonale styringsparametre for 2012. Fire av sektormålene gjelder for alle universiteter og høyskoler, mens sektormål 5 gjelder kun universitetene med et særskilt ansvar for museumsvirksomhet.

Departementet har innenfor hvert sektormål prioritert 2-4 nasjonale styringsparametre som sektoren samlet skal bidra til i 2012. Bakgrunnen for prioriteringene er sentrale utfordringer i sektoren. Departementets forventninger til rapporteringen på styringsparametrene ligger tilgjengelig på DBHs nettsider, *Rapporteringskrav 2012*.

Styringsparametrenes rekkefølge under sektormålene er tilfeldig og ikke et uttrykk for en innbyrdes prioritering.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at det er foretatt mindre justeringer av styringsparameterne under sektormål 3 og 5 i forhold til kap. 2.1 i *Orientering om forslag til statsbudsjettet 2012 for universiteter og høyskoler*.

Sektormål 1:

Universiteter og høyskoler skal gi utdanning av høy internasjonal kvalitet i samsvar med samfunnets behov.

- Kvantitativ styringsparameter: *Gjennomføring på normert tid*
- Kvantitativ styringsparameter: *Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere*
- Kvalitativ styringsparameter: *Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene*

Sektormål 2:

Universiteter og høyskoler skal i tråd med sin egenart utføre forskning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

- Kvalitativ styringsparameter: *Resultatoppnåelse på forskning i forhold til institusjonens egenart*
- Kvalitativ styringsparameter: *Samspill mellom forskning og utdanning*

Sektormål 3:

Universiteter og høyskoler skal være tydelige samfunnsaktører og bidra til formidling, internasjonal, nasjonal og regional utvikling, innovasjon og verdiskaping.

- Kvantitativ styringsparameter: *Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom EU og NFR*
- Kvalitativ styringsparameter: *Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv*
- Kvalitativ styringsparameter: *Fleksibel utdanning*

Sektormål 4:

Universiteter og høyskoler skal ha effektiv forvaltning av virksomheten, kompetansen og ressursene i samsvar med sin samfunnsrolle.

- Kvalitativ styringsparameter: *Langsiktig økonomisk planlegging*
- Kvalitativ styringsparameter: *Robuste fagmiljøer*

- Kvantitativ styringsparameter: *Andel kvinner i dosent- og professorstillinger*
- Kvantitativ styringsparameter: *Andel midlertidig ansatte*

Sektormål 5:

Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Tromsø og Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet skal bygge opp, drive og vedlikeholde museer med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.

- Kvalitativ styringsparameter: *Andel av samlingene og objektene som er tilfredsstillende sikret*
- Kvalitativ styringsparameter: *Andel av samlingene/objektene som er tilfredsstillende bevart*

Innenfor de langsiktige sektormålene legger regjeringen i 2012 særskilt vekt på at sektoren prioriterer:

- *Økt kapasitet i høyere utdanning, særlig i profesjonsfagene*
Departementet legger til grunn at universitetene og høyskolene medvirker til å fylle plassene som er opprettet og til å møte regionale og nasjonale behov på områder der det er særlige behov, som innenfor lærerutdanningene, MNT-fag og helse- og velferdsfagene.
- *Økt forskningsinnsats i realfag, teknologifag og profesjonsfag*
Departementet legger til grunn at institusjonene tar hensyn til behovet for styrket forskningsinnsats på disse fagområdene ved behandlingen av intern ressursallokering, og i arbeidet for å øke institusjonens eksterne finansiering.
- *Økt samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon*
Universitets- og høyskolesektoren skal være profilert, robust og mangfoldig. Dette forutsetter at den enkelte institusjon forsterker det faglige og administrative samarbeidet for å oppnå tydeligere arbeidsdeling og faglig konsentrasjon på områder som kan bidra til økt kvalitet og/eller effektivitet ved virksomheten.

3.3 Oppfølging av målstrukturen i 2012

Mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsippet i staten. I henhold til økonomireglementet i staten skal departementet legge dette til grunn i styringen av underliggende institusjoner. Institusjonene skal legge mål- og resultatstyring, med integrert risikostyring, til grunn for planlegging og oppfølging av sin interne virksomhet.

I styringsdialogen med institusjonene vil departementet bl.a. være opptatt av at den enkelte institusjon har virksomhetsmål som underbygger institusjonens utfordringer, egenart og utviklingsstrategi. Det vil også bli vurdert om den samlede målstrukturen i

sektoren er tilstrekkelig for å oppfylle sektormålene og for gjennomføring av regjeringens politikk.

Institusjonenes **egne virksomhetsmål og egne styringsparametre** skal presenteres i *Rapport og planer 2011-2012*. I etatsstyringsmøtene våren 2012 vil departementet ha dialog med den enkelte institusjon om virksomhetsmål og styringsparametre institusjonen har utarbeidet for 2012. I etterkant av etatsstyringsmøtene og departementets tilbakemelding etter møtet legger departementet til grunn at styrene på nytt behandler virksomhetsmålene med tilhørende styringsparametre og gjør eventuelle justeringer i disse.

Prosessen med å utarbeide en målstruktur tilpasset den enkelte institusjon er et omfattende og krevende strategisk arbeid. Arbeidet med mål og strategier må være godt forankret i institusjonenes styrer. Innføring av ny målstruktur vil være et utviklingsarbeid i sektoren der det må vinnes erfaringer over tid. 2012 er derfor en innføringsfase både for institusjonene og departementet. Det innebærer at vi også vil se 2012 som en utviklingsperiode for felles, nasjonale styringsparametre.

Risikostyring skal integreres i rapporteringen og planleggingen. Med utgangspunkt i strategiske risikovurderinger har styret ansvar for å etablere et system for risikostyring som er integrert i styrings- og plansystemet, med følgende elementer:

- vurdering av akseptabel risiko
- risikoelementer som det tas hensyn til etter at akseptabel risiko er vurdert
- vurdering av risikostørrelse for hvert risikoelement
- tiltak for å redusere risikoen
- vurdering av gjenstående risiko etter at tiltak er iverksatt

4. ANDRE KRAV OG FORVENTNINGER

4.1 Oppfølging etter etatsstyringsmøtet i 2011

I etatsstyringsmøtene i 2011 ble det diskutert forventninger og krav som departementet hadde til institusjonen med utgangspunkt i institusjonens *Rapport og planer 2010-2011*. Departementet oppsummerte sine forventninger og krav i eget brev "Tilbakemeldinger til institusjonen". I tillegg fikk institusjonen en generell orientering med krav og forventninger som gjelder alle institusjoner i sektoren.

Departementet forventer at styrets oppfølging av departementets tilbakemeldinger omtales i institusjonens *Rapport og planer 2011-2012*.

4.2 Oppfølging av evalueringer og akkrediteringer

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningene (NOKUT) og Norges forskningsråd (NFR) gir gjennom sine evalueringer og akkrediteringer innspill til tiltak som kan bidra til å øke kvaliteten i utdanning og forskning.

Departementet forventer at institusjonene følger opp vurderingene og tilrådingene fra NOKUT og NFR som er relevante for institusjonen og at dette omtales i institusjonenes *Rapport og planer*.

4.3 Oppfølging av revisjon og kartlegginger i sektoren

Styret har ansvar for at institusjonen følger lov og regelverk og at institusjonen har interne kontrollsystemer som sikrer etterlevelse. Departementet har et overordnet ansvar for økonomiforvaltningen i underliggende forvaltningsorgan, jf. økonomireglementet i staten, og vil i 2012 følge opp fem områder: regnskapskvalitet, anskaffelser, bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA), lønn og intern kontroll. Oppfølgingen vil være relatert til resultatene fra undersøkelsene på anskaffelsesområdet og intern kontroll vedrørende finansiell rapportering, samt forhold omtalt i Dokument nr. 1 fra Riksrevisjonen. Departementet vil i samarbeid med sektoren forbedre veiledningen til BOA-reglementet (F-20-07), bl.a. ved å vise til beste praksis. Departementet vil også påpeke institusjonenes ansvar for å følge opp håndteringen av bierverv og roller i offentlige og private virksomheter. Institusjonene må sørge for at det etableres tilstrekkelige rutiner og kontroll slik at eventuelle misligheter forebygges.

4.4 Sikkerhet og beredskap

Institusjonens beredskapsplaner skal bygge på regelmessige risiko- og sårbarhetsanalyser, samt kriseøvelser. Institusjonen skal følge gjeldende regelverk/retningslinjer for informasjonssikkerhet.

Institusjonen må foreta en beredskapsmessig gjennomgang knyttet til terrortrusler. Det betyr at institusjonen bl.a. vurderer grunnsikringen, evakueringsrutiner, planer for alternativ lokalisering/annen kontinuitetsplanlegging og rutiner for oppfølging av ansatte og studenter.

Det skal rapporteres på ovenstående i *Rapport og planer 2012-2013*. Spørsmål om samfunnssikkerhet og beredskap kan også tas opp i den vanlige styringsdialogen med departementet eller ved egne tilsyn fra departementet.

4.5 Regjeringens felles føringer for alle statlige virksomheter

Nedenfor følger krav og forventninger som regjeringen har vedtatt, og som skal formidles til alle institusjonene innenfor statsforvaltningen. I den utstrekning det er knyttet spesifikke rapporteringskrav til disse, er rapporteringskravene og formatet for disse tatt inn i rapporteringsskrivet som ligger tilgjengelig på DBHs nettsider.

Alle fellesføringene skal følges opp innenfor budsjetttrammene for 2012.

Prioritering av økt rekruttering av personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidet med inkluderende arbeidsliv

"IA- avtalen krever at deltakende virksomheter skal forebygge og redusere sykefravær, styrke jobbnærvær og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Virksomhetene skal sette aktivitets- og resultatmål for å redusere sykefraværet, øke sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne, og stimulere til at yrkesaktivitet etter fylte 50 år forlenges med seks måneder.

Regjeringen vil fra 2012 iverksette en jobbstrategi for å få flere unge arbeidssøkere med nedsatt funksjonsevne inn i arbeidslivet. De statlige virksomhetene skal prioritere å øke rekrutteringen av personer med nedsatt funksjonsevne og slik bidra til å realisere jobbstrategien.

Virksomhetene skal i årsrapporten systematisk beskrive sine aktivitets- og resultatmål, samt redegjøre for resultatoppnåelsen og de aktivitetene som støtter opp under denne. Overordnet departement skal lage en oppsummering av resultatoppnåelsen til de underliggende etatene. Denne skal sendes til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet innen 1. april 2013."

Økning av antallet lærlinger i statsforvaltningen

"Den enkelte virksomhet skal vurdere hvilke lærefag som kan være aktuelle for virksomheten. På bakgrunn av denne vurderingen bør det, innenfor virksomhetens rammer, legges til rette for inntak av lærlinger med mål om økning av antallet lærlinger sammenlignet med 2011. Hver virksomhet skal i årsrapporten rapportere om hvilke lærefag som vurderes som aktuelle, og antall lærlinger fordelt på lærefag. Det vises til PM 2011-06 "Om oppfølging av arbeidet med å øke antallet læreplasser i statsforvaltningen og rapportering av lærlinger til Statens sentrale tjenestemannsregister (SST) ". Det vises for øvrig til Statens personalthåndbok, kap.9.10 Særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for lærlinger og lære kandidater i staten."

Viderebruk av offentlige data

"Etatene skal gjøre egnede og eksisterende rådata tilgjengelige i maskinlesbare formater. Dette gjelder informasjon som har samfunnsmessig verdi, som kan viderebrukes, som ikke er taushetsbelagte og der kostnadene ved tilgjengeliggjøring antas å være beskjedne (bortfall av inntekter ved salg av data anses som en kostnad). Formater og bruksvilkår må være i overensstemmelse med gjeldende retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data. Informasjon om hvilke rådata som er tilgjengelige, skal publiseres på virksomhetens nettside. Datasett som er fritt tilgjengelige i maskinlesbare formater, skal normalt registreres på nettstedet data.norge.no.

Etater som vurderer å etablere nye eller å oppgradere eksisterende publikumstjenester med utgangspunkt i rådata som ikke er taushetsbelagte, skal normalt gjøre disse rådataene offentlig tilgjengelige i maskinlesbare formater, dersom ingenting er til hinder for slik tilgjengeliggjøring av rådata. Før virksomheten eventuelt selv etablerer nye

publikumsløsninger basert på rådata, må det vurderes om det er mer kostnadseffektivt å tilgjengeliggjøre rådata i maskinlesbare formater som grunnlag for at andre kan utvikle tjenester.

Det skal framkomme av årsrapporten hvilke data som er gjort tilgjengelige. Dersom publikumstjenester blir etablert uten tilgjengeliggjøring av rådata, skal dette begrunnes i årsrapporten."

Utvikling i geografisk fordeling av statlige arbeidsplasser

"Underliggende virksomheter skal i sine årsrapporter omtale statistikk over utviklingen i den geografiske fordelingen av arbeidsplasser i virksomheten.

Styringsdialogen med underliggende etater skal inkludere en gjennomgang av statistikken og eventuelle framtidige planer som kan påvirke utviklingen i lys av målene for statens lokaliseringsspolitikk. Denne gjennomgangen skal, der det er mulig, gjennomføres i løpet av første kvartal 2013 slik at relevant informasjon kan hensyntas i KRD sin årlige informasjonsinnhenting fra fagdepartementene om endringer som kan ha betydning for lokalisering av arbeidsplasser og tjenesteproduksjon."

5. BUDSJETTILDELINGER OG FULLMAKTER

5.1 Budsjettvedtak kap. 260 – Høgskolen i Hedmark

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2012, jf. Innst. 12 S (2011-2012) og Prop. 1 S (2011-2012).

Av den samlede bevilgningen på kap. 260 er 50 mill. kroner ikke fordelt på institusjonene. Disse midlene vil bli fordelt senere og knyttet opp mot økt samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon (SAK). Ved tildelingen av midlene vil departementet prioritere SAK-prosesser som har tydelige mål og kan vise til resultat når det gjelder arbeidsdeling og konsentrasjon. Departementet vil i tildelingen av midler bl.a. vurdere institusjonenes omtale i *Rapport og planer 2011-2012*. Institusjonene skal ikke sende egen søknad om SAK-midler for 2012.

Tabell 1 Tildeling 2012 over kap. 260	Beløp (i kr 1 000)
Sum finansiering post 50	441 451

5.1.1 Endringer i budsjetttrammen fra 2011 til 2012

Tabellen under viser endringene i budsjetttrammen fra 2011 til 2012, jf. kap. 4 i *Orientering om forslag til statsbudsjettet 2012 for universiteter og høyskoler*, Innst. 12 S (2011-2012) og Prop. 1 S (2011-2012).

Tabell 2 Endring 2011-2012	Beløp (i kr 1 000)
Konsekvensjustering	7 688
Kompensasjon for pris- og lønnsjustering	12 983
Resultatbasert uttelling utdanningsinsentiver	8 858
Resultatbasert uttelling forskningsinsentiver	813

For en forklaring til de ulike endringene vises det til kap. 4.3.1 i *Orientering om forslag til statsbudsjettet 2012 for universiteter og høyskoler*.

5.1.2 Styring av kapasitet for enkelte utdanninger

Institusjonene må i utgangspunktet selv tilpasse sine studietilbud til endringer i søkningen, men for å sikre rekrutteringen til bestemte yrkesgrupper er det fortsatt behov for å stille krav til studiekapasitet ved følgende utdanninger: ABIOK (anestesi-, barne-, intensiv-, operasjons- og kreftsykepleie), audiograf, bioingeniør, døvetolk, ergoterapi, farmasi, fysioterapi, jordmor, medisin, odontologi, radiograf, reseptar, sykepleie, tanntekniker, tannpleie, vernepleie og psykolog profesjonsutdanning. Se *Orientering om forslag til statsbudsjettet 2012 for universiteter og høyskoler* kap. 5.1.2 for aktivitetskrav for det enkelte universitet og høyskole, samt kap. 5.1.3 for måltall for kunsthøgskolene.

Det blir ikke stilt aktivitetskrav for lærerutdanningene i 2012. Departementet har i rundskriv F-13/2009 *Nasjonale rammer for de nye grunnskolelærerutdanningene* varslet at det vil bli innført aktivitetskrav for de to nye grunnskolelærerutdanningene på bakgrunn av blant annet studiepoengsproduksjonen første studieår (2010-2011).

Departementet vil samarbeide med institusjonene om å fastsette riktige og hensiktsmessige krav som bidrar til at institusjonene på nasjonalt og regionalt nivå utdanner tilstrekkelig antall lærere. Institusjonene må primært disponere eventuell ledig kapasitet på dette området til ulike grunnutdanninger for lærere eller til videreutdanning til lærere i sentrale skolefag. Dette bør helst foregå etter samarbeid og samråd med andre lærerutdanninger i eksisterende nettverk i regionen. Departementet vil følge nøye med på rekrutteringen til og gjennomføringen i lærerutdanningene ved hver enkelt institusjon, og vil vurdere ytterligere tiltak dersom studieplasser til lærerutdanning ikke blir fylt opp. Departementet følger lærerutdanningsreformene tett, blant annet gjennom følgegrupper.

5.2 Kap. 281 post 01

Stortinget har gjort vedtak om bevilgninger for 2012, jf. Innst. 12 S (2011-2012) og Prop. 1 S (2011-2012). Tildelingen som står oppført i tabellen nedenfor, stilles med dette til disposisjon for institusjonen.

Tabell 3 Midler på kap. 281 post 01

Formål	Beløp (i 1 000 kroner)
Desentralisert utdanningstilbud, Kongsvinger	300
Fleksibelt utdanningstilbud for tospråklige lærere	340
Sum tildeling over kap. 281 post 01	640

Fleksibelt utdanningstilbud for tospråklige lærere

Det forutsettes at midler som er bevilget til fleksibelt utdanningstilbud for tospråklige lærere, skal komme målgruppen til gode, for eksempel gjennom finansiering av denne type studieplasser eller tilpassing av studietilbud for nye språkgrupper.

For midler på kap. 281 post 01 som ennå ikke er stilt til disposisjon for institusjonene, sender departementet tillegg til tildelingsbrev i løpet av året.

5.3 Fullmakter

Stortinget har gitt de statlige universitetene og høyskolene særskilte fullmakter som fornyes for ett år om gangen i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet. I tillegg har departementet delegert en rekke administrative fullmakter til institusjonene. Fullmakter som gis for ett år om gangen, må fornyes hvert år i tildelingsbrevet. En fullstendig oversikt over delegerte fullmakter fremgår av vedlegg 1.

6. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

6.1 Rapportering om planer og resultater

Rapporteringen fra institusjonene er viktig for å sikre innsyn i og kunnskap om utviklingen og resultatene i sektoren. Departementet benytter bl.a. den informasjonen som kommer frem, som grunnlag for den årlige tilstandsrapporten for sektoren. Rapporteringen er dessuten viktig for den enkelte institusjons egen resultatoppfølging og planlegging.

Rapport og planer er styrets overordnede vurdering av tilstanden og av ønsker om fremtidig utvikling. Det skal derfor være et strategisk dokument som gir god informasjon til departementet om institusjonens resultater, mål og planer, samt styrets overordnede vurdering av tilstanden. Dokumentet skal vise hva institusjonen har lyktes med, hva som er sentrale utfordringer og hvordan disse skal møtes.

Rapport og planer danner sammen med tilstandsrapporten for sektoren et viktig grunnlag for departementets arbeid overfor sektoren som helhet og for departementets styringsdialog med den enkelte institusjon.

Krav til rapporteringen i *Rapport og planer 2012-2013* er lagt i eget dokument til nedlasting fra DBH. I DBH fremgår også krav til datarapporteringen og frister for dette. <http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/index.action>

Frist for levering av *Rapport og planer 2012-2013* er endret til **15. mars 2013**. Fristen for rapportering til DBH er fortsatt **15. februar 2013**. En oversikt over rapporteringsfrister finnes i vedlegg 2.

Departementet viser til at mange institusjoner har levert vesentlig forsinket og mangelfull

rapportering til DBH i 2011. Dette medfører at departementet og DBH bruker unødvendige ressurser på å hente inn datagrunnlag for analyse og etatsstyring. Institusjonene har ansvar for å overholde frister og kvalitetssikre data som rapporteres inn.

6.2 Endringer i rapporteringskrav for 2011

Nedenfor følger omtale av enkelte endringer og presiseringer for *Rapport og planer 2011-2012* og for rapportering til DBH.

Departementet vil presisere at frist for rapportering av publiseringsdata for 2011 via **Cristin** er satt til **fredag 30. mars 2012**. Vi viser til spesifikasjon av rapporteringskrav på DBHs nettside <http://dbh.nsd.uib.no/rapportering/publisering.action>.

6.2.1 Egne virksomhetsmål og styringsparametre for 2012

Institusjonens rapportering av planer til departementet skal også inneholde institusjonens egne virksomhetsmål og styringsparametre, jf. kap.3.3. Det skal angis ambisjonsnivå i henhold til institusjonens strategier og mål, jf. mal for dette nedenfor. Institusjonens risikovurderinger skal reflekteres i planene og integreres i disse.

Vi ber om at teksten disponeres på følgende måte:

1. Virksomhetsmål 1, med angivelse av hvilke(t) sektormål virksomhetsmålet skal bidra til
 - 1.1 Styringsparametre, herunder
 - Resultatutvikling, Ambisjonsnivå
 - Risikovurdering og Tiltak
 2. Virksomhetsmål 2 med angivelse av hvilke(t) sektormål virksomhetsmålet skal bidra til
 - 2.1 Styringsparametre, herunder
 - Resultatutvikling, Ambisjonsnivå
 - Risikovurdering og Tiltak
- osv.

6.2.2 Rapportering på aktivitetskrav

I tildelingsbrevet for 2011 er det fastsatt aktivitetskrav for enkelte utdanninger og forventning om at opptaksnivået på enkelte utdanninger opprettholdes.

Institusjonene bes i *Rapport og planer 2011-2012* om å rapportere om aktivitetskravene for nevnte utdanninger er oppnådd. Dersom institusjonene ikke har oppnådd aktivitetskravene, må institusjonen redegjøre for årsaker til dette og hvilke tiltak institusjonen har iverksatt for å sikre at kravene oppnås. Institusjonene bes også rapportere om opptaksnivået er videreført på nevnte utdanninger. Dersom opptaksnivået

ikke er videreført, bes institusjonen redegjøre for årsaker til dette og hvilke tiltak institusjonen har iverksatt.

6.2.3 Studiepoeng på y-veien

Y-veien innebærer at studenter tas opp på særskilt grunnlag, og at det gjøres endringer i forhold til det ordinære studieprogrammet for denne gruppen studenter. Læringsutbyttet skal imidlertid være det samme etter endt studium. I tråd med tidligere praksis vil det fortsatt gis samlet lik uttelling for y-veisløp som for tilsvarende ordinær utdanning, jf. *Orientering om forslag til statsbudsjettet 2012 for universiteter og høyskoler* s.34. Av administrative og praktiske grunner ber vi om at institusjonene rapporterer alle beståtte emner og kurs som studiepoeng til DBH (i samme kategori som grunnutdanningen). Departementet understreker at en slik rapportering kun gjelder for integrerte y-veisutdanninger, og at det ikke gis uttelling for studenter som tar forkurs eller andre lignende forberedelseskurs som ikke er en del av et normalt gradsløp.

6.2.4 Resultatbasert omfordeling av forskningsmidler (RBO)

I forbindelse med evalueringen av finansieringssystemet for universiteter og høyskoler, jf. Prop. 1 S (2009-2010), ble det vedtatt endringer i indikatorene som ligger til grunn for den resultatbaserte omfordelingen (RBO) gjennom forskningsinsentivene. Endringene gjaldt fra rapporteringsåret 2010 med budsjettvirkning fra og med 2012. Se ytterligere omtale s.9-10 i *Orientering om forslag til statsbudsjettet 2012 for universiteter og høyskoler*.

En gjennomgang av rapporteringen fra institusjonene for 2010 viser behov for en presisering av hvordan enkelte av indikatorene skal rapporteres for å sikre en enhetlig forståelse av rapporteringskravene i sektoren. Presiseringene medfører enkelte endringer av rapportering for 2011, som vil ha budsjettvirkning fra 2013.

Samarbeid om doktorgradskandidater

I statsbudsjettet for 2010 ble doktorgradsindikatoren utvidet til også å inkludere samarbeid om doktorgrader. Et mål med å utvide indikatoren var å medvirke til mer samarbeid om doktorgradsutdanning i hele sektoren. Vedtaket i 2010 innebærer at den nye indikatoren skal omfatte samarbeid om doktorgrader uavhengig av om den institusjonen som bidrar i samarbeidet, men ikke skriver ut graden, har egen doktorgradsrett eller ikke. Indikatoren omfatter dermed også samarbeid om doktorgrader mellom institusjoner som begge har doktorgradsrett. Kandidaten skal ha hatt arbeidsplassen sin ved den institusjonen som ikke skriver ut graden.

Indikatoren for doktorgrader, inkludert uttelling for samarbeidsdoktorgrader, gjelder for alle institusjoner som omfattes av den resultatbaserte omfordelingen (RBO) gjennom forskningsinsentivene, både statlige og private.

Enkelte av institusjonene fikk i forbindelse med rapportering for 2010 ikke mulighet til å rapportere samarbeidsdoktorgrader. Kunnskapsdepartementet vil ta hensyn til dette i

budsjettet for 2013 og la disse institusjonene rapportere samarbeidsdoktorgrader for 2010 sammen med rapporteringen for 2011.

Tildeling fra EUs programmer for forskning

EU-indikatoren ble utvidet i statsbudsjettet for 2012 og inkluderer i tillegg til midler fra EUs rammeprogram for forskning også midler fra Joint Technology Initiatives (JTI), ERA-NET og initiativ etter EU-traktatens artikkel 185.

Kunnskapsdepartementet understreker at dette kun innebærer midler mottatt gjennom randsoneaktiviteter til rammeprogrammet definert i liste fra NFR, og at institusjonene vil bli bedt om å presisere programtilhørighet i regnskapsnoter for 2011. Listen er tilgjengelig på DBHs nettside

(<http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/index.action>).

Uttelling i finansieringssystemet for midler fra NFR og EU via ikke-statlig aktør

Ved behandling av statsbudsjettet for 2010 vedtok Stortinget å føre videre hovedtrekkene i finansieringssystemet med noen endringer for å stimulere til økt samarbeid i universitets- og høyskolesektoren, og mellom denne sektoren og instituttsektoren. For å sikre at insentivene i finansieringssystemet bidrar til målet om samarbeid vil

Kunnskapsdepartementet f.o.m. rapportering for 2011 legge opp til at forskningsinntekter fra EU og NFR skal gi uttelling, uavhengig av om de betales rett til institusjonen eller via en annen kontraktspart, og uavhengig av om denne er statlig eller ikke. Inntekt fra NFR og EU skal som tidligere ikke kunne gi uttelling for flere institusjoner, slik at beløp som overføres til samarbeidende institusjoner ikke gir uttelling for utbetaler (koordinatoren), men vil gi uttelling for sluttmottaker.

6.3 Satsingsforslag for 2014

Det vises til vedlegg 3 *Budsjettforslag for 2014* med mal for omtale og tabeller for institusjonenes innsendelse av satsningsforslag utenfor rammen.

Frist for innsendelse av budsjettforslag for 2014 er **endret til 1. november 2012**. Vi ber om at forslagene sendes kun i elektronisk form til departementet (postmottak@kd.dep.no).

6.4 Etatsstyringsmøtet i 2012

Utviklingen av institusjonenes egne virksomhetsmål og styringsparametre vil være hovedtema på etatsstyringsmøtet i 2012, jf. kap. 3.3. Departementet vil sende institusjonene en dagsorden i god tid før møtet. Styret kan også foreslå saker de ønsker å ta opp med departementet i etatsstyringsmøtet. Vi ber om at disse blir meldt til departementet **senest tre uker før møtedato**.

Departementet vil benytte tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2012 som del av underlagsmaterialet for forberedelsene til etatsstyringsmøtet. Departementet kommer tilbake med nærmere informasjon om tidspunkt for offentliggjøring av rapporten.

Departementet ber om at styret selv setter sammen en delegasjon fra styret på inntil sju representanter hvorav styreleder og styremedlem valgt av studentene er obligatoriske deltakere. Departementet ønsker å møte et representativt utvalg av styret og ber styret legge vekt på dette ved sammensetningen av delegasjonen til møtet. I tillegg til styrets medlemmer ønsker departementet at styrets sekretær (dvs. direktør eller rektor) deltar. Vi ber om tilbakemelding om hvem som skal delta **senest tre uker før møtedato**.

Etatsstyringsmøtet har en tidsramme på inntil **to timer**, og er berammet til **11. mai 2012 kl. 12-14** i Kunnskapsdepartementets lokaler, Kirkegata 18.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lars Vasbotten
avdelingsdirektør

3 vedlegg:

Vedlegg 1: Fullmakter

Vedlegg 2: Frister

Vedlegg 3: Budsjettforslag 2014

Kopi:

Riksrevisjonen

Fylkesmannen i Hedmark

Studentsamskipnaden i Hedmark

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste

Vedlegg 1

Fullmakter

1.1. Generelt

Vi viser til generelt regelverk for universitets- og høyskolesektoren, Bevilgningsreglementet, Reglement for økonomistyring i staten, Bestemmelser om økonomistyring i staten og revidert hovedinstruks fra daværende Utdannings- og forskningsdepartementet om økonomiforvaltningen ved institusjoner i universitets- og høyskolesektoren. For administrative fullmakter viser vi også til særskilte brev og rundskriv. Eventuelle tilskuddsordninger må forvaltes i tråd med regelverket for staten.

Departementet kan når som helst trekke tilbake gitte fullmakter. Fullmaktene medfører ingen innskrenkninger i departementets instruksjonsmyndighet.

1.2. Budsjettfullmakter

1.2.1. Vedtak om nettobudsjettering

Stortinget gir ved særskilt vedtak samtykke til unntak fra bruttoprinsippet, jf. Bevilgningsreglementet § 4 annet ledd. Unntaket er bekreftet for 2012 ved at det er gitt nettobevilgning under utgiftspost 50 i budsjett for 2012, jf. Budsjett-innst. 12 S (2011-2012) og Prop. 1 S (2011-2012).

Storingsvedtaket innebærer at institusjonen kan disponere eksterne inntekter fullt ut til sitt formål, i tillegg til bevilgning på 50-post. Institusjonen disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat, jf. rundskriv R-106 fra Finansdepartementet og hovedinstruks fra daværende Utdannings- og forskningsdepartementet om økonomiforvaltningen ved institusjoner i universitets- og høyskolesektoren.

Institusjoner med unntak fra bruttoprinsippet må påse at midler fra andre statsinstitusjoner utbetales til institusjonenes arbeidskonti hos kontofører.

1.2.2. Fullmakt til å opprette og eie aksjer i selskaper

Institusjonenes adgang til å opprette selskaper og å kjøpe aksjer i eksisterende selskaper forutsetter at departementet gir institusjonene særskilte fullmakter i henhold til vedtak IV Andre fullmakter nr. 2, jf. Prop. 1 S (2011-2012), jf. Budsjett-innst. 12 S (2011-2012).

Kunnskapsdepartementet gir institusjonen fullmakt til å:

- a) opprette nye selskap og eie aksjer i selskap som er av faglig interesse for institusjonen
- b) bruke overskudd av oppdragsfinansiert aktivitet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskaper eller ved kjøp av aksjer i selskaper, som er av faglig interesse for virksomheten

- c) bruke utbytte fra selskap som institusjonen har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til institusjonens drift eller til kapitalinnskudd
- d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som institusjonen har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til institusjonens drift eller til kapitalinnskudd.

Institusjonens eierskap i selskaper skal besluttet av styret, som skal kunne godtgjøre at dette er av faglig interesse. Videre skal styret fastsette mål for eierskapet og retningslinjer for forvaltningen, jf. rundskriv F-20-07. Eierskap er ikke en forutsetning for samarbeid eller for at ansatte ved institusjonen kan ha verv som styremedlem i et selskap.

Institusjonen skal legge departementets reglement til grunn ved sin utøvelse av myndighet etter fullmaktene, jf. universitets- og høyskoleloven § 12-4. Vi minner om at det ikke er adgang til å benytte tingsinnskudd og at det ikke er adgang til å opprette stiftelser.

1.3. Administrative fullmakter

1.3.1. Fullmakt til å forvalte statens eierinteresser

Kunnskapsdepartementet gir institusjonen fullmakt til å forvalte statens eierinteresser på vegne av departementet, jf. ovennevnte fullmakter. Institusjonen skal legge departementets retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser til grunn.

1.3.2. Delegering av innkallelse til generalforsamling i heleide selskap

Kunnskapsdepartementet delegerer med dette til institusjonen å innkalle til generalforsamling i aksjeselskap der staten eier alle aksjene, og hvor institusjonen forvalter eierskapet, jf. aksjeloven § 20-5 første ledd.

Delegeringen gjelder for 2012, og kan ikke delegeres videre. Departementet forutsetter at institusjonen holder seg til bestemmelsene i aksjeloven, herunder varsler Riksrevisjonen om generalforsamlinger i aksjeselskap der staten eier alle aksjene, jf. aksjeloven § 20-7.

Institusjonen skal sørge for kjønnsbalanse i styrene i statsaksjeselskaper, jf. aksjeloven § 20-6. Departementet minner om at dette også er et mål i øvrige selskaper der staten eier aksjer.

1.3.3. Fullmakt til å inngå leieavtaler utover budsjettåret

Kunnskapsdepartementet gir institusjonen fullmakt til å inngå avtale om leie av lokaler, jf. departementets brev 26. mars 2001. Det er en forutsetning for bruk av fullmakten at kostnadene dekkes innenfor uendret bevilgningsnivå for hele avtaleperioden.

Fullmakten gjelder ikke for leieprosjekt som etter sin art eller omfang må klassifiseres som byggesak. Fullmakten gjelder heller ikke for avtale om leie av lokaler med varighet ut over 10 år. Slike leieavtaler skal forelegges departementet til godkjenning før de inngås med bindende virkning for staten. Tilsvarende gjelder avtale om leie av spesialbygg fra privat utleier.

Det er en forutsetning for bruk av fullmakten at institusjonen nøye vurderer behovet for oppsigelsesklausuler. Hensynet til den fremtidige handlefrihet skal veie tungt ved denne

vurderingen. Slike vurderinger skal foreligge som en del av grunnlagsmaterialet i den enkelte sak om inngåelse av leieavtaler.

Kunnskapsdepartementet gjør oppmerksom på at det er foretatt endringer i Statsbyggs prosedyrer for håndtering av byggeprosjekter innenfor kurantordningen. Vi viser i den forbindelse til vårt brev 4. desember 2010 med vedlagt Rundskriv P 5/2010 17. november 2010. Dette innebærer at alle kurantprosjekter må meldes til departementet før institusjonene setter byggesakene i bestilling hos Statsbygg, jf. Rapporteringskrav for 2012 kap 2.3.8 Større investeringsprosjekter.

1.3.4. Fullmakt til å inngå forlik eller innrømme erstatningsansvar

Institusjonen har fullmakt til å inngå forlik eller innrømme ansvar i saker om erstatning opp til kr 250 000. Fullmakten gjelder de saker der institusjonen selv skal dekke beløpet innenfor egne budsjetttrammer. I saker som gjelder erstatning over kr 250 000 skal saken forelegges departementet til avgjørelse.

Erstatning på grunnlag av alminnelige erstatningsregler, med unntak av ansvar i kontraktsforhold og ansvar i forbindelse med statens forretningsdrift, kan belastes Justisdepartementets budsjett, kap. 471 Statens erstatningsansvar. Øvrige utbetalinger av erstatning må universiteter og høyskoler dekke innenfor egne rammer.

Departementet understreker at institusjonen har ansvar for juridisk kvalitetssikring av erstatningsrettslige spørsmål før avgjørelse treffes. Det forutsettes at institusjonen foretar en grundig vurdering av de grunnleggende vilkår for erstatning, dvs. ansvarsgrunnlag, økonomisk tap, årsakssammenheng, påregnelighet og adekvans – og eventuelt om det skal inngås forlik uten å erkjenne ansvar.

Saker av prinsipiell betydning eller saker der det kan være tvil om den juridiske vurderingen skal forelegges departementet, som vurderer om Regjeringsadvokaten skal anmodes om bistand.

1.3.5. Fullmakt til å ta ut påtalebegjæring

Vi viser til straffeloven § 79 fjerde ledd, Statens personalhåndbok og PM 1995-17 6. september 1995 og PM 1995-26 27. november 1995 om påtale ved økonomiske misligheter i statstjenesten.

Departementet har delegert til styret for institusjonen å påtale økonomiske misligheter ved institusjonen. Styret kan delegere denne fullmakten til rektor og direktør, som ikke kan delegere den videre.

Vi minner om at begjæring om offentlig påtale må settes frem senest 6 måneder etter at den som er berettiget til å begjære påtale, er kommet til kunnskap om den straffbare handling og hvem som har foretatt den, jf. strl. § 80. Rask behandling av saken er viktig, både av hensyn til bevisene, fristen for påtale og fordi straffereaksjon ikke bør komme for lenge etter lovbruddet.

Videre minner vi om at underslag og tyveri fra statlig arbeidsgiver påtales av det offentlige, enten etter begjæring av staten som fornærmet, eller når allmenne hensyn mv. krever påtale,

jf. strl. § 264 første og andre ledd. Det samme gjelder alminnelig bedrageri og utroskap, jf. strl. § 280 første og andre ledd. Grovt bedrageri og grov utroskap er undergitt ubetinget offentlig påtale, men også her vil i praksis anmeldelse og påtalebegjæring fra fornærmede normalt måtte foreligge for at etterforskningen skal komme i gang.

Institusjonen må underrette Riksrevisjonen og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) og Kunnskapsdepartementet (KD) om den avgjørelse som er fattet. I saker hvor institusjonen er i tvil om påtale bør begjæres, eller hvor man ønsker å unnlate påtale, skal spørsmålet forelegges KD, som vil innhente FADs uttalelse. Hvis det på grunn av beløpets størrelse eller av andre årsaker er åpenbart at tiltale og straff må begjæres, kan institusjonen likevel gjøre dette uten at saken på forhånd er tatt opp med FAD og KD. Spørsmålet om påtale overfor statstjenestemenn skal alltid legges frem for KD som forelegge det FAD til uttalelse.

Vedlegg 2

Årshjul med tidsfrister for rapportering 2012-2013 ¹⁾		
Tema	Tidspunkt	Kilde/Innhold
Mål, føringer og endelig budsjettramme for 2012 (Informasjon fra KD)	Desember 2011	Tildelingsbrev for 2012
Rapportering til DBH (Rapportering fra institusjonene)	15. februar 2012 (og 15. oktober 2012)	Tildelingsbrev for 2012 Rapporteringskrav og tidsfrister på nettsidene til DBH.
Resultatrapportering for 2011 Rapport og planer (2011 – 2012) (Rapportering fra institusjonene)	1. mars 2012	Tildelingsbrev for 2011 samt evt. endringer jf tildelingsbrev for 2012.
Planer for 2012 Rapport og planer (2011 – 2012) (Rapportering fra institusjonene)	1. mars 2012	Tildelingsbrev for 2012
Rapportering til Cristin (Rapportering fra institusjonene)	30. mars 2012	Tildelingsbrev for 2012
Etatsstyringsmøter 2012 (Informasjon fra KD)	April – juni 2012	Tildelingsbrev for 2012
Tilbakemeldinger etter etatsstyringsmøte (fra KD)	April-juni 2012	Brev til institusjonene etter avholdt etatsstyringsmøte
Målstruktur og foreløpige budsjettrammer for 2013, dokumentasjon av finansieringssystemet, aktivitetskrav og måltall (Informasjon fra KD)	Oktober 2012	Orientering om forslag til statsbudsjett for 2013
Budsjettforslag for 2014 (Forslag fra institusjonene)	1. november 2012	Tildelingsbrev for 2012, jf vedlegg 3 med omtale av tabell for satsningsforslag
Mål, føringer og endelig budsjettramme for 2013 (Informasjon fra KD)	Desember 2012	Tildelingsbrev for 2013
Resultatrapportering for 2012 Rapport og planer (2012 – 2013) (Rapportering fra institusjonene)	15. mars 2013	Tildelingsbrev for 2012 samt evt. endringer jf. tildelingsbrev for 2013
Planer for 2013 Rapport og planer (2012 – 2013) (Rapportering fra institusjonene)	15. mars 2013	Tildelingsbrev for 2013.

¹⁾ Informasjon om regnskapsrapportering gis i egen ekspedisjon

Vedlegg 3

Budsjettforslag for 2014 – omtale og tabeller for satsningsforslag

Budsjettforslaget skal inneholde forslag utenfor rammen.

Satsningsforslag utenfor rammen

Kunnskapsdepartementet bruker satsningsforslagene utenfor rammen som del av grunnlaget for arbeidet med statsbudsjettet.

Institusjonene må beskrive satsningsforslagene og kort redegjøre for hvorfor det ønskes midler til nettopp dette tiltaket. Kostnadene må tallfestes. Det er ønskelig at satsningsforslagene utenfor rammen oppsummeres i tabell, jf. tabellene nedenfor.

Tiltak 1	Kap./post	2014	2015	2016
Sum				

Tiltak 2	Kap./post	2014	2015	2016
Sum				

